॥९॥ स्त्रीणामिति स्त्रीबुद्धिमनुसृत्यैव बृहस्पत्यादिभिर्वचनाशास्त्रं प्रवर्तितमित्यत्युक्तिः ॥१०॥ एताः पूजिताधिकृता वा तुल्यवद्विकारं जनयंतीत्यर्थः ॥११॥ एतदेवाह इमा इति इमाः स्त्रीरूपाः धार्मिक्य इति

स्त्रीबुद्ध्या न विशिष्येत तास्तु रक्ष्याः कथं नरैः ॥ अनृतं सत्यमित्याहुः सत्यं चापि तथानृतं ॥९॥ इति यास्ताः कथं वीर संरक्ष्याः पुरुषैरिह ॥ स्त्रीणां बुद्ध्यर्थनिष्कर्षादर्थशास्त्राणि शत्रुहन् ॥१०॥ बृहस्पतिप्रभृतिभिर्मन्ये सद्भिः कृतानि वै ॥ संपूज्यमानाः पुरुषैर्विकुर्वंति मनो नृषु ॥ अपास्ताश्च तथा राजन्विकुर्वंति मनः स्त्रियः ॥ इमाः प्रजा महाबाहो धार्मिक्य इति नः श्रुतं ॥१२॥ सत्कृता सत्कृताश्चापि विकुर्वंति मनः सदा ॥ कस्ताः शक्तो रक्षितुं स्यादिति मे संशयो महान् ॥१३॥ तथा ब्रूहि महाभाग कुरूणां वंशवर्धन ॥ यदि शक्या कुरुश्रेष्ठ रक्षा तासां कदाचन ॥ कर्तुं वा कृतपूर्वं वा तन्मे व्याख्यातुमर्हसि ॥१४॥ ॥इति श्रीमहाभारते अनुशासनपर्वणि आनुशासनिके प० दानधर्मे स्त्रीस्वभावकथने एकोनचत्वारिंशोऽध्यायः ॥३९॥ ॥छ॥ भीष्म उवाच

एवमेव महाबाहो नात्र मिथ्यास्ति किंचन ॥ यथा ब्रवीषि कौरव्य नारीं प्रति जनाधिप ॥१॥ अत्र ते वर्तयिष्यामि इतिहासं पुरातनं ॥ यथा रक्षा कृता पूर्वं विपुलेन महात्मना ॥२॥ प्रमदाश्च यथा सृष्टा ब्रह्मणा भरतर्षभ ॥ यदर्थं तच्च ते तात प्रवक्ष्यामि नराधिप ॥३॥ नहि स्त्रीभ्यः परं पुत्र पापीयः किंचिदस्ति वै ॥ अग्निर्हि प्रमदा दीप्तो मायाश्च मयजा विभो ॥४॥ क्षुरधारा विषं सर्पो वन्हिरित्येकतः स्त्रियः ॥ प्रजा इमा महाबाहो धार्मिक्य इति नः श्रुतं ॥५॥ स्वयं गच्छंति देवत्वं ततो देवानियाद्भयं ॥ अथाभ्यगच्छन्देवास्ते पितामहमरिंदम ॥६॥ निवेद्यमानसं चापि तूष्णीमासन्नधोमुखाः ॥ तेषामंतर्गतं ज्ञात्वा देवानां स पितामहः ॥७॥ मानवानां प्रमोहार्थं कृत्या नार्योऽसृजत्प्रभुः ॥ पूर्वसर्गे तु कौंतेय साध्व्यो नार्य इहाभवन् ॥८॥ असाध्व्यस्तु समुत्पन्नाः कृत्याः सर्गात्प्रजापतेः ॥ ताभ्यः कामान्यथाकामं प्रादाद्धि स पितामहः ॥९॥ ताः कामलुब्धाः प्रमदाः प्रबाधंते नरान्सदा ॥ क्रोधं कामस्य देवेशः सहायं चासृजत्प्रभुः ॥१०॥ असज्जंत प्रजाः सर्वाः कामक्रोधवशं गताः ॥ न च स्त्रीणां क्रियाः काश्चिदिति धर्मो व्यवस्थितः ॥११॥ निरिंद्रिया ह्यशास्त्राश्च स्त्रियो नृतमिति श्रुतिः ॥ शय्यासनमलंकारमन्नपानमनार्यतां ॥१२॥

श्रुतिमात्रं सावित्र्यादिषु दृष्टं ॥१२॥ अनुभवस्तु न तथेत्याह सत्कृतेति ॥१३॥१४॥ इति अनुशासनपर्वणि नैलकंठीये भारतभावदीपे एकोनचत्वारिंशोऽध्यायः ॥३९॥ ॥छ॥ एवमेवेत्यध्यायस्य तात्पर्यं नानारूपेभ्यो विटेभ्यो योगबलेनैव स्वभावचपलाः स्त्रियः संरक्षितुं शक्या नान्यथेति ॥१॥२॥३॥४॥५॥६॥७॥८॥९॥१०॥११॥१२॥

Digitized by Google